

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Wydział Teologiczny

Interpretacja antropologiczno-kulturowa objawienia Matki Bożej w La Salette (19.09.1846 r.)

Ks. mgr lic. Andrzej Zontek MS

Streszczenie pracy doktorskiej napisanej w Centrum Studiów Mariologicznych „Kolbianum”
w Niepokalanowie pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Janusza Kręcidły MS

Objawienie w La Salette doczekało się już wielu opracowań. Większość z nich traktuje o historii objawienia, jego teologii, o tzw. sekretach z La Salette, duchowości saletyńskiej, porównuje się je do innych objawień maryjnych, analizuje koleje życia Maksymina i Melanii – pasterzy, którzy spotkali Maryję nazywaną przez nich Piękną Panią. Podejście naukowe zastosowane w tych pracach można określić mianem dostosowanej aplikacji metody historyczno-krytycznej.

Rozprawa pragnie uaktualnić objawienie z La Salette i ubogacić je o interpretację antropologiczno-kulturową. Rozwój tzw. „social science” w drugiej połowie XX w. zachęcił wielu badaczy do użycia w badaniach teologicznych różnych modeli antropologicznych. Celem pracy jest ukazanie nie tylko tego, w jaki sposób wpisało się ono w historię Francji i Kościoła francuskiego w XIX w., lecz także jakimi kategoriami antropologicznymi daje się opisać interwencję Maryi z 19 września 1846 r. Podejściu synchronicznemu towarzyszy podejście diachroniczne. Rozprawa składa się z czterech rozdziałów.

Rozdział pierwszy prezentuje tak zwany długi wiek dziewiętnasty obejmujący wydarzenia od Wielkiej Rewolucji Francuskiej w 1789 r. do ustanowienia prawa o separacji państwa od Kościołów w 1905 r. jako szeroki historyczny kontekst objawienia w La Salette. Walczący między sobą zwolennicy rewolucji, monarchizmu i bonapartyści doprowadzają wielokrotnie do rozlewu krwi. Burżuazja i klasa robotnicza zyskując na wadze, wkraczają na scenę polityczną i stają się celem zabiegów poszczególnych frakcji. Obok wzrostu znaczenia nauki i techniki, cechą charakterystyczną XIX w. we Francji jest regularnie powracający silny akcent antykościelny.

Rozdział drugi służy opisaniu sytuacji Kościoła zmagającego się z nową rzeczywistością. Postępująca dechrystianizacja, rozluźnienie obyczajów, transformacja miast i wsi, zostaje skonfrontowana z szybkim rozwojem nowych zakonów żeńskich, objawieniami

maryjnymi we Francji, ewolucją teologii i pobożności. Matczyna i kobieca obecność w Kościele wielu kobiet i matek ociepla obraz Boga surowego Sędziego oraz kieruje porewolucyjną pobożność ku Kobiecie i Matce – Maryi.

Rozdział trzeci podejmuje analizy, w wyniku których zostaje wydobyta i podkreślona podmiotowość Pięknej Pani z La Salette. Cechą charakterystyczną tej podmiotowości jest jej pośredniczący charakter. Przeprowadzone następnie badania opisują tę pośredniczącą podmiotowość za pomocą wybranych kategorii antropologicznych. Kategoria honoru i wstydu uwydatnia aspekt łaski i wdzięczności. Kategoria kobiety i matki wyróżnia aspekt wyjścia poza konwenanse epoki. Kategoria dziecka uwidacznia aspekt konsolidujący pośrednictwa. Kategoria rodziny akcentuje pedagogiczny aspekt pośredniczącej podmiotowości Pięknej Pani. Kategoria ojca wskazuje na aspekt troski. Kategoria czasu wysuwa na pierwszy plan wolność wpływającą z uwzględnienia czasu świętego. Aspekt służebny pośrednictwa zostaje podkreślony dzięki analizie kontekstu przemian politycznych.

Rozdział czwarty umieszcza objawienie w kontekście teologicznym. Analizy obrazu Boga, Jezusa Chrystusa i Maryi to trzy spojrzenia mające za zadanie ubogacić refleksję antropologiczną o perspektywę teologiczną. Bóg jest i działa jako Ojciec Syna, o którym Maryja mówi *mój Syn*. Jezus nie przychodzi, aby karać, ale aby zbawiać. Wcielenie i Pascha znajdują tu swoje odzwierciedlenie. Dwa wymiary dominują w obrazie Maryi z La Salette: macierzyństwo i pośrednictwo. Jej posłannictwo realizuje się na sposób Prorokini Boga Ojca.

Umieszczony na końcu pracy Apendyks analizuje tzw. pierwszorzędne relacje orędzia. Wyłoniona wersja krytyczna tekstu francuskiego staje się bazą dla zaproponowania tekstu w języku polskim. Nowe tłumaczenia niektórych zdań i wyrazów poszerzają perspektywę interpretacyjną objawienia.

Antropologiczno-kulturowa interpretacja objawienia w La Salette pozwoliła na spojrzenie, które pogłębia dotychczasową jego percepcję, choć nie wyczerpuje tematu do końca. Wykorzystane modele i kategorie antropologiczne są raczej otwarciem na nową rzeczywistość i wskazaniem możliwych kierunków dalszych badań.

Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw

Theological Faculty

An Anthropological and Cultural Interpretation of the Marian Apparition at La Salette (19.09.1846)

Ks. mgr lic. Andrzej Zontek MS

A Summary of a doctoral thesis written at the Centre of Marian Studies „Kolbianum” in
Niepokalanów under the supervision of ks. prof. dr hab. Janusz Kręciński MS

A lot of studies have been carried out on the apparition of the Virgin Mary at La Salette. Most of them focus on the history of the apparition, its theology, the so-called La Salette secrets and the La Salette spirituality; it has been compared to other Marian apparitions; one can also read about the lives of Maximin and Melanie – the children who met Mary, whom they called a Beautiful Lady. The theoretical approach presented in these publications can be described as the application of the historical-critical method.

The purpose of the present thesis is to bring the story of La Salette up to date and enrich the theoretical framework with anthropological and cultural interpretations. The development of the social sciences in the second half of the 20th century encouraged many researchers to apply various anthropological models in their theological studies. The aim of this thesis is not only to show how the apparition entered the history of France and the French Church of the 19th century, but also to provide anthropological perspectives that can describe Mary's intervention on September 19th, 1846. Thus, a synchronic approach is linked with the diachronic one. In addressing these aims, the thesis is composed of four chapters.

Chapter One presents the so-called long century which covers the events of the 19th century: from the Great French Revolution of 1789 to the introduction of the law separating church from state (1905), thus providing a wide historical context for the La Salette apparition. The advocates of the revolution or by contrast for the monarchy and Bonapartists often led to bloodshed. The bourgeoisie and proletariat gained in importance, entered the political scene, which became a worthy goal to particular factions. Nineteenth century France, apart from being a time when science and technology became more and more important, is characterized by regularly recurring strong anti-clericalism.

Chapter Two provides a description of the Church that faces a new reality. The ongoing dechristianization, the corruption of morals, the transformation of towns and villages are accompanied by a rapid development of new convents, Marian apparitions as well as the evolution of theology and piety. The maternal and feminine presence of many women in the Church warms up the image of God as a harsh Judge and it steers the post-revolutionary devotion towards the Woman and Mother – Our Lady.

In the analysis provided in Chapter Three the transformative effect of the Beautiful Lady of La Salette is highlighted and emphasized. What is characteristic of this inspirational effect is its mediation role, which is then further described with the help of anthropological features. The ‘honour and shame’ feature stresses the aspect of grace and gratefulness. The ‘woman and mother’ feature underlines the aspect of going beyond social conventions. The ‘child’ aspect highlights the consolidating nature of mediation. The ‘family’ aspect emphasizes the pedagogical role of the intermediary role of the Beautiful Lady. The ‘father’ feature points to the aspect of concern. The ‘time’ feature brings to the forefront the freedom that comes from acknowledging sacred time. The ancillary aspect is emphasized in the analysis of the context of the political transformation.

Chapter Four places the apparition in the theological context. The analyses of the images of God, Jesus Christ, and Mary provide three perspectives, the aim of which is to enrich the anthropological reflection within a theological frame of reference. God is and acts as the Father of the Son, described by Mary as *my Son*. Jesus does not come to punish, but to save. The Incarnation and Passover find their context here. Two dimensions prevail in the description of Mary of La Salette: her maternity and her role of mediation. Mary pursues her mission as a Prophetess of God the Father.

At the end of the present thesis the Appendix analyzes the so-called primary accounts of the message. A critical version of the French text becomes a basis for the proposed Polish translation. New translations of some words and sentences extend the interpretation of the apparition.

The anthropological and cultural interpretations of the apparition at La Salette allowed for an insight that deepens its present perception, although it does not fully exhaust the subject. The proposed models and anthropological features are rather an opening of a new reality and an indication of some possible areas of future research.